

ЪРСКИН КОЛДУЕЛ УСТРЕМ, НА КОЙТО НЕ МОЖЕШ ДА КАЖЕШ „НЕ“

Превод от английски: Кръстан Дянков, 1980

chitanka.info

Когато някой, с амбицията да стане писател, отиде при писателя за съвет и съдействие, обикновено му задава няколко стереотипни въпроса. Мен най-често са ми задавали следните два:

Как пишете разкази?

Как успявате да ги публикувате?

Толкова години минаха и все още не зная как да отговарям така, че да задоволя изцяло както любопитството на читателя, така и любознателния начинаещ автор. Очевидно повечето мислят, че крия някаква тайна, тъй като малцина намират отговорите ми за изчерпателни. Обикновено отговарям, че според собствения ми опит най-резултатният начин да се научиш да пишеш е като пишеш, а да публикуваш разказа си — като го пращаш по разни редакции, додето се намери редактор, който да ти го отпечата.

Домакини от Тексас, таксиметрови шофьори от Охайо, студенти от Небраска и чиновници от Калифорния, получили от мен такива отговори, могат с право да се оплачат, че не им давам ясни напътствия. Може би не съм готов да давам подробни указания, които да посочат пътя на преуспяващия писател, защото смятам, че творческото писане всякога се обуславя от известно състояние на духа; освен това вярвам, че успех може да има само оня, който е роден със заложи, или когото изпълва непреодолимият стремеж да се изрази в печатното слово.

Състоянието на духа, както го наричам, представлява едно почти необуздано желание, което се стреми към своето осъществяване на всяка цена. То е устрем, на който не можеш да кажеш „не“. То наподобява, както намират някои, емоционалната необходимост от любов и приятелство; за други е тъй повелително, както са хлябът и водата. Силата в това състояние на духа тласка човека на точно онова разстояние, на което е готов да отиде, за да постигне своята съзнателна или несъзнателна цел в живота.

Силата на това състояние се измерва с градуси и тези градуси същевременно са мярката на успеха или на провала. Мнозина са готови да преживеят едва ли не всяко човешко лишение, само и само да научат тайната на писателския успех. Но има и хора, лесно загубили вярата си, които намират логични извинения за своя отказ и се отдават на други професии. Заедно с тези две крайности има и трети — и те не са малко, — които мечтаят да станат писатели, а им липсва необходимата сръчност, за да успеят.

Много от хората, които дълги години са учили изкуството да се пише, често смятат, че най-големи шансове за успех в своето творчество имат онази, които на драго сърце са понесли всички трудности. Какво по-глупаво да твърдиш, че човек трябва да бъде без пукнат петак, за да се оформи като автор! От друга страна, вярно е, че желанието да станеш писател се гради на първо място от оня дух на настъпателност, който те принуждава с борба да превъзмогваш препятствията по пътя към успеха. Нищетата и гладът, много по-често явление от богатството и безделието, са както символични, тъй и реални и бъдещият писател, като разбира, че постепенно е почнал да ги отстранява, се изпълва с надежда и кураж. Наградата, изразена в осъществяването, е за повечето писатели — били те имащи, или нямащи — техният първоначален стимул да пишат; парите стоят на второ място.

Рядко съм се колебал дали да насърчавам човек, който казва, че му липсвало свободно време да пише, че редакторите не оценявали както трябва творбата му. Може би подобно отношение от моя страна изглежда лишено от съчувствие, ала мен, ако питате, то е по-честно и реалистично и следователно от по-голяма полза, отколкото безкритичното насърчение. Много бъдещи писатели — вероятно несъзнателно — са склонни да търсят извинения, че не са продължили да се борят за успеха. Такива хора биха имали много по-честито съществуване и биха били по-полезни като граждани с професия, нямаща нищо общо с писането. Онзи, у когото пламти волята да пише, винаги ще намери възможността; тези, които не са склонни да дирят тази възможност, обикновено имат други интереси и независимо от това дали ги съзнават или не, те са им по-скъпи.

Мнозина, които се опитват да пишат проза — било като начин за убиване на времето, или като професия, — ще имат много по-голям успех, ако разбираха по-добре естеството на това, което искат да направят. За белетристиката съществуват не едно определения. Моето определение на разказа или романа е, че те са въображаема приказка, която притежава свой смисъл и е достатъчно занимателна, за да задържи вниманието на читателя, но и достатъчно дълбока, за да остави траен отпечатък в съзнанието му. Може би съществуват тъй наречените разказвачи по природа, но аз мисля, че повечето автори придобиват рано или късно — чрез усърдна работа или умни

напътствия — способността да творят истории с такава завършеност, която би заинтересувала и други, не само техния автор. А щом от него се заинтересуват достатъчно хора, нормално е да се предполага, че поне един сред тях ще се окаже издател на някое списание.

По всяка вероятност в началото всеки автор притежава известна вродена способност дори ако талантът му се ограничава само до онази умствена възможност, нужна да различава думите една от друга. Но съмняват се някой да е достигнал до публикуването на своя пръв разказ или роман, без най-напред да е чиракувал в „занаята“, кой по-дълго, кой по-малко, но непременно известно време.

Този период, когато се ходи на училище за белетристика, заедно със състоянието на духа, което в резултат прави от човека завършен разказвач, изтиква на повърхността всеки грам талант, който авторът притежава. Нетърпението, недостатъчното чиракуване или липсата на воля да сядаш всеки ден, години наред пред пишещата машина, — всичко това е в състояние да натежи и над най-благоприятното състояние на духа или волята за успех. Стане ли тъй, желанието да пишеш може и да не си е отишло, но способността отслабва и вече не дава резултати. И тогава следва нещастие и чувството за пълна духовна изчерпаност.

Разкази и романи се пишат и ще се пишат. Много от бъдещите писатели ще бъдат мъже и жени на всякаква възраст, които откриват, че една от тайните на писането е от практиката да се научаваш как да изразяваш своите мисли и чувства; това ще бъдат хора, които непрекъснато работят, додето написаните от тях разкази не станат достатъчно добри, за да събудят желанието на читателя да ги прочете и на списанието — да ги отпечата.

2

Всеки писател получава в различни количества и съответно в различни съотношения писма от поклонници и от критикуващи. Не съм имал време, а в някои случаи и намерение, да отговарям и на половината от тях. Една трета от пощата, която получавам, може без отваряне на плика да се окачества като искане — за пари, автограф или съвет по различни професионални и интимни въпроси.

Въпросите, които групирам по-долу, съставени приблизително по оригиналните образци, са типични като най-често задавани от читателите. Много от тях са също така въпроси, каквито задават обикновено студентите, журналистите и други лица, проявяващи интерес към професионалния живот и трудовите навици на писателя.

Въпрос: *Приятелите ми твърдят, че животът ми бил страшно интересен. Аз мисля същото. Нищо подобно не съм виждал ни на кино, ни в книга. Бихте ли описали живота ми, ако ви предоставя всички факти?*

Отговор: *Не. Опишете го сам! Тази форма на самоизява, ще ви бъде полезна. Много повече задоволство ще си осигурите, ако пишете сам.*

Въпрос: *В училище ли научихте онова, което знаете за писането и за книгите?*

Отговор: *Не. Научих се от опит, от неуспехи и грешки. И с труд — труд, докато не стигнах до резултат, който ме задоволяваше. ...*

Въпрос: *Съществуват ли в действителност героите на вашите разкази и романи? Истински ли са те?*

Отговор: *Не. Измислени са. Но се мъча да направя въобразяемите хора жизнено правдиви.*

Въпрос: *Един от героите ви приказва и се държи досущ като чичо ми. Него ли сте имали пред вид?*

Отговор: *Не. Но се радвам всякога, когато открия, че един или друг от измислените ми герои има свой еквивалент в живота.*

Въпрос: *С каква цел написахте книгите „Тютюнев път“, „Пътуващият проповедник“ и „Печална земя“? Каква е ползата от подобни книги?*

Отговор: *Целта на всичките книги, които съм написал, е да служат като огледало, в което хората могат да гледат. И дали от тях има полза или нанасят вреда, зависи от реакцията на отделния човек спрямо образа, който вижда в това огледало.*

Въпрос: *Пишете твърде много за бедните. Защо не пишете за приятните неща в живота?*

Отговор: *Онези, които могат да се радват на приятните неща в живота, са много по-малко от тия, които понасят неприятните. Престанат ли да съществуват сегашните социални условия, ще разбере, че вече няма смисъл да се пише за влиянието на нищетата върху човешкия дух.*

Въпрос: *Искам да пиша разкази. Ще имам ли полза, ако се хвана на работа като журналист в някой вестник?*

Отговор: *Не познавам човек, който да е загубил от това, че е практикувал писането, каквото и да е то. Освен дето ви дава предимството на постоянната практика, журналистиката ще ви помогне да си създадете навика всеки ден да пишете. Очакването на вдъхновение е вид извинения, което рядко се среща сред школувалите се в печата автори.*

Въпрос: *Винаги съм искал да пиша, но имам семейство, трябва да го издържам и затова не мога да се откажа от работата си, за да правя тепърва експерименти и да живея от писане. Тогава?*

Отговор: *Тогава правете и двете. Останете си на работа и пишете. Не всички писатели са професионалисти. Много хубави неща са написани от хора, които обстоятелствата са принудили всеки ден да вършат къщна работа или шест дни в седмицата да отиват в своето учреждение. Писането, както марколюбителството и спортната стрелба, може да бъде любопитно хоби, а малцина са филателистите и стрелците, които са зарязали основната си работа.*

Въпрос: *Сигурно има нещо, което смятате за най-важен елемент в писането. Какво е то?*

Отговор: Да не употребявам многосрична дума там, дето същата работа ще свърши и по-късата. Да не използвам думи, които читателят ще трябва да проверява по речниците. Веднъж седнах и лист по лист прегледах речника — задрасках всички думи, които имат повече от четири срички.

Въпрос: Какви, според вас, са най-важните стъпки в обучението на писателя?

Отговор: Първо, да научи значението и употребата на думите; второ, да научи как се построява изречението и то тъй, че да носи желаната мисъл; трето, да има нещо, което си струва да бъде изказано и да знае какво е то, преди още да е взел перото; четвърто, да се научи как да използва емоционалната сила на разказа тъй, че да прави трайно впечатление в съзнанието на читателя.

Въпрос: Какъв съвет бихте дали на младия писател?

Отговор: Да се пригоди към писането тъй, както, чиракувайки, правят всички, които искат да станат нещо в дадена област. Лекари, юристи, пекари, бръснари, техници, инженери, печатари — всички се учат от опит. Защо да не причислим към тях и писателя?

Въпрос: Какви книги четете?

Отговор: Чета малко. Да речем пет-шест книги в годината. Преди години разделих човечеството на две: едни, които четат, и други, които пишат. За себе си избрах втората категория.

Въпрос: Ако ви падне отначало да изживеете живота си, пак ли бихте станал писател?

Отговор: Повече от сигурно. Съмнявам се, че от друго бих могъл да се прехранвам.

Ърскин Колдуел

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.